

Litteratur som ungdomspraktik

En enkät med kulturpanelen för
unga 16-25 år

Litteratur som ungdomspraktik

En enkät med kulturpanelen för unga 16-25 år

Lena Adem

2017-03-09

Innehåll

Sammanfattning	4
Om undersökningen	5
De som har besvarat enkäten	5
Resultat	7
Litteratur på feriepraktiken	7
Hur stimulera barn och ungas intresse för litteratur?	12
Övriga frågor	16
Bilaga 1 Öppna svar	17
Bilaga 2 Enkät i undersökningen	30

Sammanfattning

En enkätundersökning med kulturpanelen för unga genomfördes i februari 2017. Huvudsyftet med undersökningen var att få inspel om hur Region Örebro läns feriepraktik med litteratur skulle kunna läggas upp sommaren 2017. Kulturpanelen har skapats av område Kultur och ideell sektor hos Region Örebro län och består av 130 personer mellan 16-25 år med ett kulturintresse. Enkäten besvarades av 86 personer vilket ger 66% i svarsfrekvens. Av de som har besvarat enkäten är:

- 76% kvinnor
- 59% från Örebro kommun
- 54 % mellan 20 och 22 år.

Kulturpanelen ger flera förslag till upplägg av feriepraktik inom litteratur. Vanliga förslag är:

- Förlägg praktiken till tidning, bibliotek eller annan verksamhet där skrivandet är en viktig del i arbetet eller samarbeta med sådan aktör.
- Det som skrivs bör användas eller bli en slutprodukt så som tidning, bok, blogg, utställning, teaterpjäs eller på annat sätt användas eller visas upp.
- Arbeta med olika slags texter så som dagbok, recensioner, tidning, dikter, noveller, låttexter, manus, reklamfilm, serier, pjäser etc.
- Använd olika metoder som stimulerar till skrivande.
- Feriepraktikanterna kan vara med och hålla i skrivarkurser för yngre.
- Skrivandet kan kombineras med läsande, författarbesök eller liknande.

Ungdomspanelen fick också ge idéer på hur man på andra sätt (inte kopplat till feriepraktiken) skulle kunna stimulera barn och ungas intresse för skrivande och litteratur i Örebro län. Svaren är i stora drag följande:

- Stimulera intresset för skrivande och litteratur genom skolan.
- Arrangera skrivartävlingar
- Anordna skrivgrupper, skrivkurser, bokklubbar, bokmässor etc.
- Använd biblioteken och författare
- Jobba med nya medier, bloggar etc.

23 personer (33%) i kulturpanelen vill vara med och diskutera frågan om litteratur i samtalsgrupp vid ett senare tillfälle.

En minoritet, 12%, föredrar att besvara enkäterna från kulturpanelen för unga via sms istället för som nu via e-post.

Om undersökningen

En enkätundersökning med kulturpanelen för unga genomfördes i februari 2017. Enkäten skickades ut som en webbenkät med tre påminnelser och finns som bilaga till rapporten.

Syftet med undersökningen var att få inspel om hur Region Örebro läns feriepraktik med litteratur skulle kunna läggas upp sommaren 2017. Region Örebro läns feriepraktik är möjlig att söka för de i Örebro län som har gått ut årskurs 9, årskurs 1 eller årskurs 2 på gymnasiet. Feriepraktiken handlar i hög grad om vård, parkarbete, kontor, kök och service, men det finns också några platser vikta för kultur. Inom kulturområdet ingår sedan några år dans, film, teater och slöjd. Nytt för 2017 är att litteratur också kommer att finnas med.

Kulturpanelen består av 130 unga mellan 16-25 år med ett kulturintresse. Enkäten besvarades av 86 personer vilket innebär att svarsfrekvensen är 66%.

De som besvarade enkäten

Kön	Antal	%
Tjej	65	76
Kille	21	24
Annat	0	0
Total	105	100

Ålder	Antal	%
26 år	1	1 ¹
25 år	5	6
24 år	9	10
23 år	10	12
22 år	22	26
21 år	16	19
20 år	2	2
19 år	9	10
18 år	9	10
17 år	3	3
Total	86	100

¹ En av deltagarna i kulturpanelen var 26 år när undersökningen genomfördes.

Bostadsort	Antal	%
Askersund	1	1
Degerfors	7	8
Hallsberg	1	1
Hällefors	3	3
Karlskoga	2	2
Kumla	3	4
Laxå	0	0
Lekeberg	0	0
Lindesberg	3	4
Ljusnarsberg	0	0
Nora	3	4
Örebro	51	59
Annan ²	12	14
Total	86	100

² Har tidigare bott i Örebro men bor nu i Göteborg (2), Lund (2), Stockholm (2), Luleå, Umeå, Kristinehamn, Karlstad och Uppsala.

Resultat

Nedan följer huvudresultatet i undersökningen med några exemplifierande citat. För den som vill ta del av samtliga svar hänvisas till bilagan med öppna svar längst bak i rapporten.

Litteratur på feriepraktiken

Kulturpanelen fick svara på om de har några idéer om hur ungdomar mellan 16 och 19 år skulle kunna jobba med litteratur och skrivande under feriepraktiken. Resultatet visar många spännande idéer.

Flera idéer har fokus på att förlägga praktiken till tidning eller bibliotek eller annan verksamhet där skrivandet är en viktig del, alternativt att samverka med sådana aktörer under praktiken.

Låt praktikanterna testa journalistik på lokaltidningen och låt tidningen sätta in "praktikantdelen" som en mindre debatt eller notis. Praktikanten kan utöver den tiden lära sig mer om yrket genom att följa med en av journalisterna under dagen.

Feriepraktikplatser på tidningar och reklambyråer eller liknande. Inte bara "skriva för skrivandets skull", utan att de kommer ut i en faktisk försörjning. Få jobb på någon nyhetssajt eller får gå bredvid någon och t ex få avsluta med att skriva en artikel eller krönika.

Jag tror att man ska lyfta fram det mer moderna i samhället, så som nyheter, sociala medier och tidningar online. Att få ungdomar att följa med reportrar i olika nyhetssammanhang, krönikör/kolumnist, tv-reportar med flera. Att få personer att förstå att det inte bara handlar om att man ska kunna skriva och läsa om man ska bli författare utan att det faktiskt är viktigt i många olika jobbsituationer. Sen tror jag absolut på att följa med kommunala funktioner som bibliotekarie eller svensklärare. Det kanske dock blir ett problem då feriepraktiken är under sommaren.

Möjlighet att besöka lokaltidningar, radio, tv samt marknadsföring och informationsavdelningar. Ge dem chansen att se och prova på yrken som skrivande är en stor del av.

Jag vet att om jag var i rätt ålder för att söka feriepraktik så hade jag tyckt att det hade varit otroligt spännande att få vara på Nerikes Allehanda eller annan tidskrift. Och inte då bara "vid-sidan-av-göra", utan att man kan få jobba mot att få, iallafall en, publicerad text. Jag älskar att skriva, så det hade stimulerat mig.

Jobba på bibliotek, som reporter på någon tidning osv. Även ha skrivande uppgifter inom någon annan verksamhet, kanske liknande kommunikatör. De skulle kunna redigera kommunens hemsida när det gäller olika verksamheter och beskriva dem.

De kan få blogga åt kommunen/något företag/NA eller annan journalistisk tidning med Örebrokoppling. De skulle även kunna få skriva enklare fakta-texter åt företag som behöver hjälp med informationstexter. Självklart med låga krav på kvalitet eftersom detta är ett sommarjobb för unga. Men i och med sommarjobbets karaktär kan det ju få mediepublicitet och således kan företagen som går in i projektet få ut något av att synas i media kanske?

Flera lägger vikt vid att det som skrivs under praktiken används och blir till en slutprodukt så som till exempel en artikel, tidning, bok, blogg, utställning, spoken word-uppträdande eller teaterpjäs.

Få skriva poetryslam som workshop och andra typer av texter. Viktigast är att skrivandet leder någonstans. Att de läses upp av författaren själv eller av någon annan. Kanske att texterna som skrivs trycks.

Uppgift att exempelvis skriva sagoböcker till barn i olika åldrar och själva sedan åka till universitetssjukhuset och förskolor osv och läsa böckerna. Sen kan de även skänka dem.

Skriva en gratistidning att dela ut på stan. Anordna Poetry Slam. Praktik på stans bibliotek, vara delaktig i bibliotekets verksamhet och ev ordna egna evenemang.

Jag tycker att det vore roligt om unga fick plats dagligen eller veckovis i lokala tidningen, NA. Om det då skulle vara noveller, reportage, intervjuer... Eller kanske om man kunde starta en gratistidning under sommaren i Örebro, av och riktad till ungdomar?

Att ha en workshop om litteratur och skrivkonsten som avslutas med en utställning på stadsbiblioteket.

Eventuellt vara med och skapa ett manus till en kort uppsättning som visas under en helg efter feriepraktikens slut.

Man kan få ett projekt där det handlar om att skriva en dikt, eller liknade kreativ litteratur som sedan läses upp på ett känt ställe med inbjudna gäster eller att man på något sätt kan sätta ihop alla texter till en bok som kan ges ut.

Korrekturläs/ge feedback till en kortare bok (vara någon sorts 'testperson' för ej utgiven bok). Delta i spoken word evenemang. Håll i något dikt/novell-event. Medverka under en book release. Samarbeta med arbetande journalist. Skriv manus till en kortfilm som feriepraktikanterna inom film får återskapa.

Skriva bokrecensioner och lägga ut dem i en blogg som man länkar till från ett eller flera biblioteks hemsidor.

De skulle kunna jobba med journalistik på något vis, kanske skriva krönikor som publiceras på kommunens hemsida, eller som en tävling med att bara den bästa publiceras.

Flera ger förslag om att på olika sätt stimulera till skrivande. Texter som beskrivs som intressanta att arbeta med är exempelvis dagbok, recensioner, tidning, dikter, noveller, låttexter, manus, reklamfilm, serier och pjäser.

En idé är att kanske skriva dagbok under praktiken. Alternativt skriva ner lite ord varje/varannan dag eller så och efter praktiken skriva ihop en text av något slag med inspiration ifrån feriepraktiken man haft. Det skulle kunna bli en dikt eller en novell exempelvis.

Göra en tidning under feriepraktikveckorna. Skriva noveller. Göra diktsamling.

Skriva olika typer av texter för att få en uppfattning om hur brett det är. Man kan skriva korta noveller och läsa andra för att inspireras, men också låttexter (lyssna på svensk musik och sen skriva själv) och kanske ett kort manus till t ex en reklamfilm. Man kan hitta på/välja ett företag och skriva en dialog/säljande monolog och fundera över hur språket används för att väcka lusten att köpa ett visst företags produkter.

Manusförfattande, filmskapande, bokskrivande eller diktskrivande.

Möjligtvis skriva en pjäs (med repliker och övergångar) baserat på en sann händelse, vilket får ungdomarna att behöva hämta fakta från litteratur.

///De kan få göra skrivövningar tillsammans. Till exempel "Skriv en text som utspelar sig i en simhall och innehåller orden havregryn, stekpanna och haka". Läs sedan upp för varandra. Eller skriv en mening högst upp på ett papper, vik

ner så att meningen inte syns. Skicka till personen bredvid och låt hen skriva en andra mening, vika över den och sen skicka vidare osv.

Genom att ha skrivarkurser där en kan lära sig om olika sätt att skriva på och redovisa på. Även inkludera musik och alternativa skrivformer.

Jag själv tycker mycket om poesi, men vet att många andra ungdomar inte uppskattar det lika mycket. I litteraturvetenskapen på svenskan i tvåan fick vi skriva inre monologer inspirerat av Ulysses av James Joyce. Det gick helt enkelt ut på att skriva precis det man tänkte på i stunden. Det behövde inte vara hela meningar eller grammatiskt korrekt, bara ord. Det var ett skönt och avslappnat sätt att skriva på och alla tyckte att det var en rolig uppgift. Resultaten blev även mycket bra för alla oavsett hur van/ovan man var att skriva.

Serietecknar-kurser / serietecknar-läger skulle kunna vara ett exempel. Där är det förutom skrivande även tecknande med i bilden. Intressanta förebilder, till exempel yngre intressanta personer som skrivit böcker t ex Kakan Hermansson, Hanna Hellqvist osv.

Det finns också förslag att praktikanterna är med och håller i skrivarkurser och workshops för yngre barn.

De kan under halva tiden arbeta med textanalys och eget skrivande ur ett pedagogiskt perspektiv, för att andra halvan agera som lärare/handledare för barn i mindre grupper som får gå en liten skrivkurs.

Kanske kopplat till olika bibliotek, eventuellt åka ut till de mindre biblioteken i olika stadsdelar i Örebro/mindre orter i länet. På något sätt göra läsecirklar för barn som kanske inte kan resa iväg på sommaren kan ha som sommarlovsaktivitet. Om man är på de mindre biblioteken i områden med lägre socioekonomisk status tror jag det kan vara ett vinnande koncept, då har barnen nära att gå dit själva.

Kanske assistera på stadsbiblioteket, hålla i skrivkurser eller liknande. Eller kanske på något sätt praktisera med en författare i trakten. På lokalt bibliotek eller inom olika tidningar/tidskrifter

En del förslag handlar om att kombinera skrivande med läsande och författarbesök.

De skulle kunna läsa böcker hemma och sedan ha seminarium kring dem i smågrupper. Välj viktiga böcker som tar upp bra ämnen som en sedan kan ställa frågor kring och skapa en bra diskussion. De skulle också kunna få dramatisera

ett kapitel/en del av en bok tillsammans i smågrupper. Jag tror att det skulle vara roligt om man blandade in litteraturen och skrivandet tillsammans med något praktiskt.

Det finns många fler idéer.

Kanske att man åker till litterära platser och sedan utgår ifrån det, uppleva och sedan göra sin egen tolkning av det hela.

En idé är att läsa samhällskritisk litteratur och be personerna att hitta exempel i deras vardag. På så sätt synliggörs strukturer och litteraturen används i praktiken.

Man skulle kunna kolla tillbaka på Örebro läns litteraturhistoria. 2. Man skulle kunna göra projekt med specifika teman varje år (om detta skulle bli något som fortsätter). 3. Man kanske skulle kunna göra en tidning under dessa veckor av jobbande? Eller samarbeta med en tidning.

Experimentera med olika sätt att skriva på. Typ som att alla skriver delar som sedan ska sammanställas till ett verk. Som "lekar", för att utveckla och utmana sitt skrivande. Annars kan man under hela perioden jobba enskilt eller i grupp med ett projekt som slutar i en färdig produkt, som en roman/novell. För att få inspiration får man göra research genom att åka till platser, prata med folk osv. Skriva väldigt många olika former av litteratur. Göra någon form av utställning av det man skrivit?

För samtliga svar se bilagan med öppna svar.

Hur stimulera barn och ungas intresse för litteratur?

Ungdomspanelen fick också ge förslag på hur man på andra sätt (inte kopplat till feriepraktiken) skulle kunna stimulera barn och ungas intresse för skrivande och litteratur i Örebro län.

Många av svaren handlar om hur man kan arbeta med att stimulera intresset för skrivande och litteratur genom skolan. Exempelvis ges följande förslag:

Jag tror att man skulle kunna plocka in det mer i skolan än vad man redan gör. Istället för att ha en lärare som står och pratar om t ex litteratur, som dom kanske inte är jättekunniga inom, så tycker jag att det skulle vara mer intressant ifall man tog in någon som är kunnig inom ämnet. Ta in någon som verkligen brinner för sitt intresse, det gör att en själv blir intresserad och vill veta mer. Sen tror jag också att man bör satsa mest när barnen är i den yngre åldern och inte upp mot 7-9:an.

Man skulle kunna ha någon form av bokbyte i klassrummet. Varje elev tar med sin favoritbok sen byter man med någon i klassen. På så vis får man en rad olika intressanta böcker och läsningen upplevs inte som ett tvång då eleverna är delaktiga.

Något jag minns från gymnasiet var att vi fick skriva reflektion i början av varje svenskalektion. Vi fick se ett videoklipp, lyssna på en låt eller text eller liknande och efter det skriva fritt. I början var det svårt, men eftersom vi gjorde det varje lektion så blev det snabbt en vana. Efter ett tag så skrev man så mycket att man inte ville sluta när läraren sa att det var dags att avsluta. Till skillnad från i början då det var svårt att få ihop en mening. Ett jättebra sätt att få igång skrivandet. Att få skriva fritt efter att ha sett en dansvideo eller något annat och sedan bara skriva det man tänker på. Det rekommenderar jag. Går säkert att utforma på massa olika sätt och behöver nödvändigtvis inte ske under en lektion i skolan.

Pressa på lärare att använda litteratur mer i undervisning i skolan. Jag tror att om unga börjar läsa oavsett om det är av fri vilja eller för att de har en uppgift i skolan tror jag att man kan få upp intresset för läsning så länge det de läser är av intresse för dem.

Flera föreslår också skrivartävlingar av olika slag.

Barn gillar att tävla. Koppla det till en tävling i samarbete med typ NA eller liknande. Vinnaren kan få t ex ett stipendium, en signerad bok, eller kanske till och med sin bok publicerad i mindre skala. Gör det till en kul grej, ha skriva-berättelse-tävlingar.

Novelltävlingar, bokrekommendationer eller liknande. Tävlingar är kul :)

Tävlingar, popquiz som de får skapa.

Tävlingar och att belöna som t ex appen plockd!

Ha fler tävlingar för att peppa igång skrivandet. Ha temaveckor i skolorna där författare kommer på besök och kanske är med några timmar i klassen och ger tips och råd.

Samarbete med bibliotek, anordna skrivtävlingar eller träffar för barn och unga som har ett intresse av skrivande och litteratur, bjuda in till offentliga föreläsningar som hålls av författare eller kunniga inom litteratur och skrivande. Under min gymnasietid anordnades träffar med bland annat Patrick Pelosio (författare till Jiddra Inte och Petter (låtskrivare och artist). Dessa träffar var mycket uppskattade av många.

Att anordna skrivgrupper, skrivkurser, bokklubbar, bokmässor, workshops är andra idéer.

Starta kurser utanför skolan om hur man kan utveckla sitt skrivande och mer nytänkta idéer.

Starta skrivargrupper där fokus är på det egna berättandet hos barn och ungdomar. Inte så mycket teoretisk textanalys, utan mer som en ingång i hur en kan skriva om olika händelser och känslor.

Bokklubb, där man får en bok i månaden som man läser och sedan träffas och samtalar om.

Bokklubb, lära sig om skrivande/poesi och få testa på att skriva.

Man kan organisera bokcirklar vid skolor och para ihop brevvänner från olika skolor, t ex skolor utanför Sverige eller i andra delar av Sverige. Man kan också

skapa en fantasivärld som ett projekt i en klass och be eleverna skriva om olika karaktärer som finns i den.

Bokmässor med författare som föreläsare. Att man kan få möjlighet att visa upp sina "verk".

Ett förslag är att man till exempel skulle kunna börja intressera ungdomar med litteratur genom att ordna speciella litteraturdagar och inspirera unga inom litteratur.

Ha workshops i stadsbiblioteket exempelvis, flera för olika åldrar, där de får inspiration och får testa på att göra exempelvis en serie till en tidning, en debattartikel, insändare och liknande. Att stötta föreningar dedikerade till litteratur och skrivande genom att erbjuda material och något utrymme att befinna sig vore väldigt bra, enligt min erfarenhet är kommunen bra på att visa intresse men hjälper aldrig till så ni kanske kan hjälpa istället. Jag vet inte om någon sån förening finns, men visa intresse för samarbete via Studieförbundet eller Sensus - på det sättet tror jag att någon förening kommer skapas.

Återigen, workshops! Ena veckan skriva manustexter, sedan skräcknoveller eller haikudikter. Att få lära sig mer om typografi, pappersmaterial och omslag. Att skriva litteratur mot en specifik målgrupp eller att utgå från ett specifikt ämne. Och att gruppen sedan får läsa varandras texter och ge kritik och därmed utmana varandras skrivande!

Ge information om kurser och prata om vad man gör på ett sånt arbete, de flesta ungdomarna tror nog att det är ett ganska tråkigt och fyrkantigt jobb. Och därför ska man prata om det på skolor och ge förslag på kurser.

Att använda sig mer av biblioteken förespråkas:

Att försöka höja bibliotekets status och ge ut mer information om hur lätt och bra det är att låna böcker.

Jag tror som sagt på att utnyttja de mindre biblioteken som finns. Exakt hur vet jag inte, men kanske anordna aktiviteter, bjuda in någon författare osv.

Att använda sig av nya medier, bloggar och liknande beskrivs också som en framkomlig väg:

Det är något som känns oerhört viktigt tycker jag! Ungdomar håller på med mycket skrivande och sådant genom sociala medier idag. Bloggar/Instagram osv. Det känns som det är där de uttrycker sig i både text och bild. Det är inte enbart visuell kommunikation via sociala medier. Kanske skulle man kunna använda sig av det på något sätt. Olika forum eller liknande. Det känns ju dock som att litteraturen blir lite bortglömd i det stora hela. Jag tror att de är ganska bra på att uttrycka sig i ord och skrivandet men att ta in litteratur och faktiskt läsa är nog något som är bortglömt.

Göra det lättillgängligt där de är, exempelvis sina telefoner, datorer med mera. Kanske även kunna ha böcker som är för dem. För skrivande kan vara att man får skriva olika typer av texter - debattartikel, krönika, låttext, dikt, tal med mera. Tänker att alla är intresserade av olika, ge dem möjligheten att skriva det dom vill och det dom vill utvecklas i.

Åter igen tror jag man ska vända sig till de sociala medierna, där många yngre tjejer och killar följer bloggar av kändisar, instagramkonton med mera. Många av dessa "kända" är även författare och jag tror att självbiografier och sånt har ett större värde för den yngre generationen. Sen kan man återigen dra in sånt som manusförfattare, regissörer och andra personer som måste ha en bredare utbildning inom skrivande och den litterära sidan för att kunna bli det. Varför inte vända sig lite mer till sånt som faktiskt yngre mer kan relatera till? Att ta upp det faktum att vi i Sverige faktiskt är bortskämda med att vi kan läsa och skriva och att massor med folk aldrig ens får chansen kanske kan vara en nytändning för många. Att inse vilken tur man haft.

Flera menar att det är bra att använda sig av författare på olika sätt:

Kanske att fler skulle få ett intresse för skrivande och litteratur om man fick lära sig mer om hur till exempel författare/skribenter jobbar. Jag tror många tror det yrket/intresset är långtråkigt och tar mycket tid. Unga behöver förstå saker och ting ur deras egna perspektiv för att det ska väcka intresse. Studiebesök för elever i skolan till exempel.

Regelbundna besök av författare och liknande med möjligheten till workshops. Sagostund med kända barnboks-författare, eller liknande lässtunder/föreläsningstillfällen/inspotalks för äldre. Eller kanske låttextskrivare, som skriver lyrik och låttexter, det skulle vara väldigt inspirerande. Sen tror jag inte att ungdomar kommer om det inte är gratis eller iallafall låg kostnad och fika eller nåt.

Föreläsningar om vad skrivande faktiskt är? Var de föreläsningarna skulle äga rum vet jag inte. Jag tänker att intresset skulle kunna öka om man fick höra föreläsare som jobbar med skrivande att berätta om vad det är. Eller föreläsare som har det som hobby. Olika typer av skrivande, ge olika perspektiv etc om vad det skulle kunna innebära. Hur skriver man? Kan man jobba med det? Hur utvecklar jag mitt skrivande? Varför ska jag ens skriva?

Övriga frågor

Av de 68 personerna ville 23 personer (33%) vara med och diskutera frågan om litteratur vidare i samtalsgrupp vid ett senare tillfälle under året.

Deltagarna fick också ta ställning till om de föredrar att besvara enkäter via sms istället för som idag via e-post. Endast en minoritet av de som ingår i panelen föredrar att svara via sms.

Skulle du föredra att besvara våra enkäter direkt via sms istället för som nu via en mailadress?

	Antal	%
Ja	10	12
Nej	38	44
Det går bra vilket som	36	42
Vet ej	2	2
	86	100

Kulturpanelen förde också fram följande synpunkter till Region Örebro län:

Bra jobbat!

Fortsätt med de ni gör! Ungdomar är framtiden.

Får barn bestämma själva så kommer de aldrig läsa.

Ha en fin dag :)

Ni gör ett bra jobb! Har haft feriepraktik hos er i två år. Bra inkludering av kulturen.

Keep up the good work :)

Skulle själv vilja ha upplevt detta när jag var yngre. Hejar på er! Lycka till!

Bilaga 1 Öppna svar

Har du några idéer om hur ungdomar mellan 16 och 19 år skulle kunna jobba med litteratur och skrivande under feriepraktiken?

Olika slags skrivande

- Att skriva någon form av loggbok.
- En digital dagbok där ungdomen skriver vad hon gjort under dagen i ett tredjeperspektiv, alltså som en berättelse...
- En idé är att kanske skriva dagbok under praktiken. Alternativt skriva ner lite ord varje/varannan dag eller så och efter praktiken skriva ihop en text av något slag med inspiration ifrån feriepraktiken man haft. Det skulle kunna bli en dikt eller en novell exempelvis.
- Dom kan få undervisning i skrivande och sedan öva på att skriva olika berättelser eller "miniböcker".
- Göra en tidning under feriepraktikveckorna. Skriva noveller. Göra diktsamling.
- Skriva bokrecensioner och lägga ut dem i en blogg som man länkar till från ett eller flera biblioteks hemsidor.
- Skriva en gratistidning att dela ut på stan. Anordna Poetry Slam. Praktik på stans bibliotek, vara delaktig i bibliotekets verksamhet och eventuellt ordna egna evenemang.

Skriva notiser i tidningar. Bibliotek

- Skriva olika typer av texter för att få en uppfattning om hur brett det är. Man kan skriva korta noveller och läsa andra för att inspireras, men också låttexter (lyssna på svensk musik och sen skriva själv) och kanske ett kort manus till exempel en reklamfilm. Man kan hitta på/välja ett företag och skriva en dialog/säljande monolog och fundera över hur språket används för att väcka lusten att köpa ett visst företags produkter.
- Skriva till exempel noveller och skicka in till tidningar, göra novellhäfte att ha på bibliotek et cetera.
- Uppgift att exempelvis skriva sagoböcker för barn i olika åldrar och själva sedan åka till universitetssjukhuset och förskolor osv och läsa böckerna. Sen kan de även skänka dem.
- Manusförfattande, filmskapande, bokskrivande, diktskrivande.
- Boklubbar
- Kanske ha bokcirkel-liknande övningar?
- Möjligtvis skriva en pjäs (med repliker och övergångar) baserat på en sann händelse, vilket får ungdomarna att behöva hämta fakta från litteratur.
- Själva få föreläsa för förskolor om litteratur.

- I form av ett integrationsprojekt kanske? Ungdomar med godkänt betyg i svenska lär nysvenskar att skriva och läsa på svenska. Kanske de får i uppgift att skriva korta noveller eller skapa en egen serietidning.
- Presentera intressanta dikter och texter av poeter.
- Utbildning för nyanlända i svenska.

Skriva till en tidning, praktisera på tidning etc.

- Jobba med lokaltidningen och ha en praktikantsida till exempel, göra något annat jobb men också blogga om det.
- Ungdomar skulle kunna få prova på att skriva artiklar och intervjuer för att publicera i tidningar.
- Låt praktikanterna testa på journalistik på lokaltidningen och låt tidningen sätta in "praktikantdelen" som en mindre debatt eller notis. Praktikanten kan utöver den tiden lära sig mer om yrket genom att följa med en av journalisterna under dagen.
- Tidning
- Tidning med reportage kan alltid uppskattas av världen. Kanske en reseguide om Örebro på engelska och svenska som turister kan läsa och få förslag på vad för något som finns i och runt Örebro. En nyligen uppdaterad guide som inte behöver köpas i en bokhandel, utan kanske hämtas ut från turistinformationen?
- Ungdomar hade kunnat få prova på journalistiska uppdrag eller liknande, jag tror att det är viktigt med uppmuntran i den åldern.
- Enklare uppgifter hos tidningsredaktioner (exempelvis NA, Örebroar'n)
- Feriepraktikplatser på tidningar och reklambyråer eller liknande, inte bara "skriva för skrivandets skull", utan så att de kommer ut i en faktisk försörjning.
- Få jobb på någon nyhetssajt, att gå bredvid någon och till exempel få avsluta med att skriva en artikel eller krönika.
- Få skicka in en egenskriven spalt till ett forum, där det väljs ut en spalt som får visas i Örebrotidningen en gång i veckan.
- Jag tror att man ska lyfta fram det lite mer moderna i samhället, så som nyheter, sociala medier och tidningar online. Att få ungdomar att följa med reportrar i olika nyhetssammanhang, krönikör/kolumnist, tv-reportar med flera. Att få personer att förstå att det inte bara handlar om att man ska kunna skriva och läsa om man ska bli författare utan att det faktiskt är viktigt i många olika jobbsituationer. Sen tror jag absolut på att följa med kommunala funktioner som bibliotekarie eller svensklärare. Kanske dock blir ett problem då feriepraktiken är under sommaren.
- Jag tycker att det vore roligt om unga fick plats dagligen eller veckovis i lokala tidningen, NA. Om det då skulle vara noveller, reportage, intervjuer... Eller kanske om man kunde starta en gratistidning under sommaren i Örebro, av och riktad till ungdomar?

- Jag vet att om jag var i rätt ålder för att söka feriepraktik så hade jag tyckt att det hade varit otroligt spännande att få vara på Nerikes Allehanda eller annan tidskrift. Och inte då bara "vid-sidan-av-göra", utan att man kan få jobba mot att få, iallafall en, publicerad text. Jag älskar att skriva, så det hade stimulerat mig.
- Man skulle kunna skriva ett reportage om det man ägnar sig åt, och referera till något relevant.
- Möjligheten att besöka lokaltidningar, radio, tv samt marknadsföring och informationsavdelningar. Ge dem chansen att se och prova på yrken som skrivande är en stor del av.
- Att man får skriva som extraresurs i exempelvis Örebroar'n. Ha bokcirklar, studiecirklar för nysvenskar som vill umgås samt lära sig språket.
- De kan få blogga åt kommunen/något företag/NA eller annan journalistisk tidning med örebrokoppling. De skulle även kunna få skriva enklare faktatexter åt företag som behöver hjälp med informationstexter. Självklart med låga krav på kvalitet eftersom detta är ett sommarjobb för unga. Men i och med sommarjobbets karaktär kan det ju få mediapublicitet och således kan företagen som går in i projektet få ut något av att synas i media kanske?
- De skulle kunna jobba med journalistik på något vis, kanske skriva krönikor som publiceras på kommunens hemsida, eller som en tävling där bara den bästa publiceras.
- På någon tidning - vara assistent där. Eller skapa en egen tidning där dom åker runt och skriver om dom andra feriepraktikanterna. Jobba på biblioteket.

Praktisera på annan arbetsplats som arbetar med skrivande

- Testa på en tjänst hos ett företag som jobbar med det.
- Ansvara för praktikplatsens kommunikation, hemsida, tidskrifter. Att få öva sig i analytiskt tänkande och kreativt skrivande i någon form.
- Kanske kopplat till olika bibliotek, eventuellt åka ut till de mindre biblioteken i olika stadsdelar i Örebro/mindre orter i länet. På något sätt göra läsecirklar som barn som kanske inte kan resa iväg på sommaren kan ha som sommarlovsaktivitet. Om man är på de mindre biblioteken i områden med lägre socioekonomisk status tror jag det kan vara ett vinnande koncept, då har barnen nära att gå dit själva.
- Jobb inom de branscherna.
- Jobba någonstans där arbetet innebär skrivande. Rapporter eller sammanställningar av något slag.
- Till exempel göra en verksamhetsbeskrivning över någon verksamhet inom äldreården eller skolan eller trafik/parkfunktionen. Kombinerat med platsbesök så de vet vad de ska beskriva.

Praktisera på bibliotek eller bokhandel

- Jobba i bibliotek eller bokhandel.
- Jobba på bibliotek, som reporter på någon tidning eller liknande. Även ha skrivande uppgifter inom någon annan verksamhet, kanske liknande kommunikatör. De skulle kunna redigera kommunens hemsida när det gäller olika verksamheter och beskriva dem.
- Kanske assistera på stadsbiblioteket, hålla i skrivarkurser eller liknande. Eller kanske på något sätt praktisera med en författare i trakten.
- Kolla med bibliotek om de har platser? Även bokhandlare eller tidskrifter, om de vill ha en extrajobbare i några veckor. Där kommer man ju i kontakt med litteratur. Men skrivande känns klurigare.
- På lokalt bibliotek eller inom olika tidningar/tidskrifter.
- Skulle kunna hjälpa till på bibliotek och göra olika arbetsuppgifter.
- Ett förslag är att arbeta med litteratur i till exempel bibliotek och där med få chansen att arbeta inom litteratur och skrivande. Skrivande skulle man kunna få arbeta med, till exempel journalistik.

Förslag med många olika idéer

- 1. Man skulle kunna kolla tillbaka på Örebro läns litteraturhistoria. 2. Man skulle kunna göra projekt med specifika teman varje år (om detta skulle bli något som fortsätter). 3. Man kanske skulle kunna göra en tidning under dessa veckor av jobbande? Eller samarbeta med en tidning?
- Att få skriva poetryslam som workshop och andra typer av texter. Viktigast är att skrivandet leder någonstans. Att de läses upp av författaren själv eller av någon annan. Kanske att texterna som skrivs trycks.
- Att ha en workshop om litteratur och skrivkonsten som avslutas med en utställning på stadsbiblioteket.
- De kan under halva tiden arbeta med textanalys och eget skrivande ur ett pedagogiskt perspektiv, för att andra halvan agera lärare/handledare för barn i mindre grupper som får gå en liten skrivkurs.
- De skulle kunna läsa böcker hemma och sedan ha seminarium kring dem i smågrupper. Välj viktiga böcker som tar upp bra ämnen som en sedan kan ställa frågor kring och skapa en bra diskussion. De skulle också kunna få dramatisera ett kapitel/en del av en bok tillsammans i smågrupper. De kan få göra skrivövningar tillsammans. Till exempel "Skriv en text som utspelar sig i en simhall och innehåller orden havregryn, stekpanna och haka". Läs sedan upp för varandra. Eller skriv en mening högst upp på ett papper, vik ner så att meningen inte syns. Skicka till personen bredvid och låt hen skriva en andra mening, vika över den och sen skicka vidare osv.

- En idé är att läsa samhällskritisk litteratur och sedan be personerna att hitta exempel i deras vardag. På så sätt synliggörs strukturer och litteraturen används i praktiken.
- Eventuellt vara med och skapa ett manus till en kort uppsättning som visas under en helg efter feriepraktikens slut.
- Experimentera med olika sätt att skriva på. Typ som att alla skriver delar som sedan ska sammanställas till ett verk. Som "lekar", för att utveckla och utmana sitt skrivande. Annars kan man under hela perioden jobba enskilt eller i grupp med ett projekt som slutar i en färdig produkt, som en roman/novell. För att få inspiration får man göra research genom att åka till platser, prata med folk osv. Skriva väldigt många olika former av litteratur. Göra någon form av utställning av det man skrivit?
- Få ta del av litteratur i olika form, workshops där de praktiskt får öva sig och testa att skriva, träffa människor som jobbar med litteratur och skrivande. För att i slutändan kunna skapa något som andra får ta del av.
- Genom att ha skrivarverkstäder där en kan lära sig om olika sätt att skriva på och redovisa på. Även inkludera musik och alternativa skrivarformer.
- Jag själv tycker mycket om poesi, men vet att många andra ungdomar inte uppskattar det lika mycket. I litteraturvetenskapen på svenskan i tvåan fick vi skriva inre monologer inspirerat av Ulysses av James Joyce. Det gick helt enkelt ut på att skriva precis det man tänkte på i stunden. Det behövde inte vara hela meningar eller grammatiskt korrekt, bara ord. Det var ett skönt och avslappnat sätt att skriva på och alla tyckte att det var en rolig uppgift. Resultaten blev även mycket bra för alla oavsett hur van/ovan man var att skriva.
- Jag tror att det skulle vara roligt om man blandade in litteraturen och skrivandet tillsammans med något praktiskt. Kanske att man åker till litterära platser och sedan utgår ifrån det, uppleva och sedan göra sin egen tolkning av det hela.
- Man kan få ett projekt där det handlar om att skriva en dikt, eller liknade kreativ litteratur som sedan läses upp på ett känt ställe med inbjudna gäster eller att man på nåt sätt kan sätta ihop alla texter till en bok som kan ges ut.
- Man skulle kunna göra som jag fick göra när jag sommarjobbade på turistbyrån i Degerfors, skriva om t ex Vandringsleder eller turistattraktioner och sätta ihop ett bildspel eller ett facebook-inlägg. En annan idé är att skriva sagor och läsa dem för barn på bibliotek. Eller att skriva ett manus till en pjäs som man sedan sätter upp.
- Samarbeta med arbetande författare. Jobba mot ett slutprojekt – t ex diktsamling/novellsamling. Publicera krönikor, artiklar eller liknande i en tidning. Korrekturläsa/ge feedback till en kortare bok (vara någon sorts 'testperson' för ej utgiven bok). Delta i spoken word-evenemang. Hålla i något dikt/novell-event. Medverka under en book-release. Samarbeta med arbetande journalist. Skriv manus till en kortfilm som feriepraktikanterna inom film får återskapa.

- Serietecknarkurser / serietecknarläger skulle kunna vara ett exempel. Där är förutom skrivande även tecknande med i bilden. Intressanta förebilder, till exempel yngre intressanta personer som skrivit böcker t ex Kakan Hermansson, Hanna Hellqvist med flera.

Övrigt

- De ska läsa självbiografier anknutna till yrket de testar på.
- Arbetsgivare tipsar praktikanten om ämnen där denne har bristande kunskap eller där det är en fördel förståelsemässigt att kunna mera. Praktikanten kan då gå hem och läsa om ämnet för att sedan vara bättre förberedd/mer säker på praktiken dagen efter.
- Beror helt på om skrivande är en del av praktiken!
- De blir svårt.
- Det beror väl på var de har sin feriepraktik! Men de skulle väl kunna läsa litteratur som känns relevant, eller skriva egna texter och så vidare utifrån var de har sin praktik. Har lite svårt att greppa frågan.
- En bra start till kunskaper inom litteratur är att läsa, något som dagens ungdomar inte är speciellt bra på. Det skulle vara intressant om feriepraktiken gick ut på att recensera diverse litteratur, allt från skönlitteratur till kritiska texter.
- Jobba väldigt fritt och komma med egna idéer.
- Kanske under någon typ av seminarium!
- Ljudböcker är bra. Skrivandet brukar komma in automatiskt medan man jobbar.
- Att man får möjlighet att välja bland olika böcker, så man hittar något som passar en själv. Man kan även ungefär en gång i veckan, sitta och prata om vad man har läst och vad man tyckte om boken. Syftet med detta är att man kanske inspirerar varandra, men också att man motiverar varandra till att läsa ännu mer. Ett annat förslag är att skriva vad man tyckte om boken. Kanske som punkter. Eller att man skriver en kort text själv.
- Man skulle kunna ge rekommendationer om böcker som utspelar sig på en liknande arbetsplats som man gör sin feriepraktik. Exempel "Oskar på femman två" som handlar om en man i äldrevården. Tror att många ungdomar som ska vara i äldrevården på praktik bör läsa nåt sånt. Även kanske skriva något om en jämförelse mellan bok och arbetsplats. Finns det likheter et cetera.
- Man skulle kunna skriva någon typ av rapport efter olika delar av praktiken och beskriva vad man åstadkommit. Det skulle kunna vara ett bra sätt att träna sig på att skriva den typen av texter inför kommande yrkesliv. Man skulle även kunna ge texter till ungdomarna med information om det område de ska arbeta med för att få djupare kunskaper kring det ämnet.

Har du några idéer om hur man på andra sätt (inte kopplat till feriepraktiken) skulle kunna stimulera barn och ungas intresse för skrivande och litteratur i Örebro län?

Bokklubbar, bokmässor och liknande

- Bokklubb, där man får en bok i månaden som man läser och sedan träffas och samtalar om.
- Bokklubb, lära sig om skrivande/poesi och få testa på att skriva.
- Man kan organisera bokcirkel vid skolor och para ihop brevvänner från olika skolor, t ex skolor utanför Sverige eller i andra delar av Sverige. Man kan också skapa en fantasivärld som ett projekt i en klass och be eleverna skriva om olika karaktärer som finns i den.
- Bjuda in till bokmässor.
- Bokmässor med författare som föreläsare. Att man kan få möjlighet att visa upp sina "verk".
- Ett förslag är att man till exempel skulle kunna börja intressera ungdomar för litteratur genom att ordna speciella litteraturdagar och inspirera unga inom litteratur.

Arbete genom skolan

- Att man ska läsa mer i skolan och att man får välja en valfri bok. Oftast om man läser i skolan är det läraren som bestämmer vilken bok man ska läsa. Om ungdomarna/barnen tycker att boken är tråkig blir man inte motiverad att läsa den. Därför tycker jag att man själv ska få välja vilken bok man vill läsa, så att man blir motiverad till att fortsätta läsa. Ett annat förslag är att unga som har litteratur/skrivande som intresse, kanske kan besöka skolor och prata om skrivande/litteratur.
- Genom skolan.
- Genom spännande och roliga genomgångar och lektioner samt intressant fakta eller information om ämnet.
- Jag tror att man skulle kunna plocka in det mer i skolan än vad man redan gör. Istället för att ha en lärare som står och pratar om t ex litteratur, som hen kanske inte är jättekunnig inom, så tycker jag att det skulle vara mer intressant ifall man tog in någon som är kunnig inom ämnet. Ta in någon som verkligen brinner för sitt intresse, det gör att en själv blir intresserad och vill veta mer. Sen tror jag också att en bör satsa mest när barnen är i den yngre åldern och inte upp mot 7:an-9:an.
- Kanske genom olika projekt i skolan. Inte bara bild utan kanske någon temadag eller liknande.
- Kanske via skolarbete eller liknande, men eleven måste ha intresse för skrivande tror jag. Annars kan man inte tvinga folk till det dessvärre.

- Läsa mer i skolan, gå till biblioteket med klasser, visa alla olika typer av böcker som finns och att det finns något för alla.
- Man skulle kunna ha någon form av bokbyte i klassrummet. Varje elev tar med sin favoritbok, sedan byter man med någon i klassen. På så vis får man en rad olika intressanta böcker och läsningen upplevs inte som ett tvång då eleverna är delaktiga.
- Man skulle kunna ha temaveckor där ett specifikt ämne är i fokus. För att detta då skulle väcka intresse hos de som inte är speciellt intresserade av litteratur och skrivande, får barn och unga vara med och bestämma teman.
- Mer svenska i skolan.
- Något jag minns från gymnasiet var att vi fick skriva en reflektion i början av varje svenskalektion. Vi fick se ett videoklipp, lyssna på en låt eller text eller likande och efter det skriva fritt. I början var det svårt, men eftersom vi gjorde det varje lektion så blev det snabbt en vana. Efter ett tag skrev man så mycket att man inte ville sluta när läraren sa att det var dags att avsluta. Till skillnad från i början då det var svårt att få ihop en mening. Ett jättebra sätt att få igång skrivandet. Att få skriva fritt efter att ha sett en dansvideo eller något annat och sedan bara skriva det man tänker på. Det rekommenderar jag. Går säkert att utforma på flera olika sätt och behöver nödvändigtvis inte ske under en lektion i skolan.
- PM-arbeten ger ofta en djupare förståelse i ämnet och hjälper även studenten inför fortsatta studier. Motivation kan fås genom att tilldela studenten ett ämne som hen tycker är intressant.
- Pressa på lärare att använda litteratur mer i undervisning i skolan. Jag tror att om unga börjar läsa oavsett om det är av fri vilja eller för att de har en uppgift i skolan tror jag att man kan få upp intresset för läsning så länge det de läser är av intresse för dem.
- Projekt i samarbete med skolor, studiebesök om mässor finnes. Ta till vara på böcker som grundar sig på verklighet (t ex Mina drömmars stad).
- Seminarier på skolor runt om i länet där uppgiften leder till något skarpt. En artikel eller krönika i NA eller liknande. Få de unga att känna att det de gör faktiskt blir en färdig produkt. Få lärarna att implementera detta som ett obligatoriskt moment.
- Skolan har en stor roll i att öka intresset för litteratur och skrivande, det är också en arena som når nästan alla unga. Eventuellt ha projekt i samarbete med skolor för att öka intresset för skrivande och litteratur. Låta skolungdomar ta del av litteratur på olika sätt, t ex möta författare som kan inspirera.
- Undervisa barnen redan i grundskolan om hur nyttigt och viktig litteratur och skrivande är.
- Uppmuntra i skolor - dels till läsning men även skrivande. Informera om skrivarkurser och gör dessa mer lättillgängliga. Håll breda skrivartävlingar med

dikter, noveller osv. Normalisera och marknadsför läsdagböcker (på t ex bibliotek).

- I skolan tycker jag man bör börja med sånt för att få upp ett intresse.

Skrivartävlingar

- Barn gillar att tävla. Koppla det till en tävling i samarbete med t ex NA eller liknande. Vinnaren kan exempelvis få ett stipendium, en signerad bok, eller kanske till och med sin bok publicerad i mindre skala. Gör det till en kul grej.
- Att ha skriva-berättelse-tävlingar.
- Man kan anordna tävlingar eller kanske mötesplatser där man kan locka till sig folk som vill skriva. Skrivkvällar t ex. Skicka ut personer på skolor runt om i länet och bjud in dem till dessa kvällar.
- Man skulle kunna anordna skrivtävlingar för både barn och ungdomar.
- Man kanske skulle kunna ordna med någon slags tävling där man kan skicka in bidrag. Dikt eller novell t ex.
- Skrivartävlingar och möten med författare med fri entré. Jag tror att många väljer att inte gå på saker om det kostar för mycket. Jag tror också att man kan nå ut till många ungdomar om man har möten med lätttextförfattare.
- Skrivtävlingar i olika åldersgrupper.
- Tävlingar.
- Tävlingar i litteratur, inspiration av bibliotekarier, författarträffar, skrivarkurser (billiga).
- Tävlingar! Det triggar mig. Novelltävlingar, bokrekommendationer eller liknande. Tävlingar är kul :)
- Tävlingar, popquiz som de får skapa.
- Tävlingar och att belöna som t ex appen plockd!
- För att få människor som inte läser eller skriver så mycket är det alltid bra att locka med andra saker. Författarbesök, manusförfattare till filmer och dylikt. Det är bra om det är gratis, för då kanske även den som inte är jätteintresserad kommer. Det är också bra om besöket i fråga är någon som ungdomar känner igen. Skrivartävlingar för noveller/lätttexter/dikter/manus med roliga och lockande priser är också ett sätt att få ovana skribenter att kanske våga lyfta pennan. Framför allt om det finns olika typer av texter att skriva så man kan välja mer fritt det som passar. Att man inte läser så mycket kanske ibland handlar om tidsbrist och då är ljudböcker jättebra, eftersom man kan lyssna på dem på bussen, när man tränar eller vad man nu gör. Möjlighet att låna MP3-filer på biblioteket eller på andra sätt lyssna utan tillgång till internet eller CD-spelare.
- Försök hitta böcker som ungdomar faktiskt läser, inte bara de som står under ungdomskategorin. Det sprider sig snabbt på skolor om en bok faktiskt går att relatera till. Kanske även anordna någon sorts novelltävling i länet med mindre pris för att motivera unga till att skriva.

- Ha fler tävlingar för att peppa igång skrivandet. Ha temaveckor i skolorna där författare kommer på besök – och kanske är med några timmar i klassen och ger tips och råd.
- Samarbete med bibliotek, anordna skrivtävlingar eller träffar för barn och unga som har ett intresse av skrivande och litteratur, bjuda in till offentliga föreläsningar som hålls av författare eller kunniga inom litteratur och skrivande. Under min gymnasietid anordnades träffar med bland annat Patrick Pelosio (författare till Jiddra Inte) och Petter (låtskrivare och artist). Dessa träffar var mycket uppskattade av många.

Skrivgrupper, skrivkurser, workshops och kurser

- Skrivarstugor på bibliotek och fritids.
- Starta kurser utanför skolan om hur man mer kan utveckla sitt skrivande och mer nytänkta idéer.
- Starta skrivargrupper där fokus är på det egna berättandet hos barn och ungdomar. Inte så mycket teoretisk textanalys, utan mer som en ingång i hur en kan skriva om olika händelser och känslor.
- Starta skrivgrupper som fritidsaktivitet, och informera om det i skolorna med affischer och även kanske på en svenskalektion där läraren introducerar hur grupperna funkar och ger information om skrivargrupperna. Skrivartävlingen Dig it! är också ett bra sätt, så mer tävlingar som den.
- Att arrangera skrivarverkstad, eventuellt i samband med musik (skriva låtar), läsande av enklare ungdomsböcker med diskussionsgrupper (ev bokcirkel), hjälp med skolarbeten i exempelvis svenskan.
- Ha workshops i stadsbiblioteket exempelvis, flera för olika åldrar, där de får inspiration och får testa på att göra exempelvis en serie till en tidning, en debattartikel, insändare och liknande. Att stötta föreningar dedikerade till litteratur och skrivande genom att erbjuda material och något utrymme att befinna sig på vore väldigt bra. Enligt min erfarenhet är kommunen bra på att visa intresse men hjälper aldrig till så ni kanske kan hjälpa istället. Jag vet inte om någon sådan förening finns, men visa intresse för samarbete via Studieförbundet eller Sensus. På det sättet tror jag att någon förening kommer skapas.
- Några workshops med tips och trix hur man skriver bättre, kanske skriva olika typer av text, t ex manus/sagor/journalistik och så vidare.
- Olika kurser och "lektioner" inom detta.
- Återigen, workshops! Ena veckan skriva manustexter, sedan skräcknoveller eller haikudikter. Att få lära sig mer om typografi, pappersmaterial och omslag. Att skriva litteratur mot en specifik målgrupp eller att utgå från ett specifikt ämne. Och att gruppen sedan får läsa varandras texter och ge kritik och därmed utmana varandras skrivande!

- Ge information om kurser och prata om vad man gör på ett sådant arbete. De flesta ungdomar tror nog att det är ett ganska tråkigt och fyrkantigt jobb. Och därför ska man prata om det på skolor och ge förslag på kurser.

Använd biblioteken

- Att försöka höja bibliotekets status och ge ut mer information om hur lätt och bra det är att låna böcker.
- Jag tror som sagt på att utnyttja de mindre biblioteken som finns. Exakt hur vet jag inte, men kanske anordna aktiviteter, bjuda in någon författare och så vidare.
- Man skulle kunna uppmärksamma t ex biblioteken och besök där mer. Det skulle locka allt fler att vilja låna böcker och läsa. Läsning leder ofta till att man vill skriva och därför tror jag det kan vara en bra början. Man kan också ha skrivtävlingar där ungdomar får skriva t ex noveller och skicka in.
- När jag gick i lågstadiet i Kumla så brukade bokbussen stanna utanför skolan då och då. Det var allmänt uppskattat av klassen, uppfattade jag det som när vi fick gå dit i organiserad form och låna ett par böcker var.

Nya medier, bloggar och liknande

- Det är något som känns oerhört viktigt tycker jag! Ungdomar håller på med mycket skrivande och sådant genom sociala medier idag. Bloggar/Instagram osv. Det känns som det är där de uttrycker sig i både text och bild. Det är inte enbart visuell kommunikation via sociala medier. Kanske skulle man kunna använda sig av det på något sätt. Olika forum eller liknande. Det känns ju dock som att litteraturen blir lite bortglömd i det stora hela. Jag tror att ungdomar är ganska bra på att uttrycka sig i ord och skrivande men att ta in litteratur och faktiskt läsa är nog något som är bortglömt.
- Göra det lättillgängligt där de är, exempelvis via telefoner, datorer med mera. Kanske även kunna ha böcker som är för dem. För skrivande kan vara att man får skriva olika typer av texter - debattartikel, krönika, låttext, dikt, tal med mera. Tänker att alla är intresserade av olika, ge dem möjligheten att skriva det dom vill och det dom vill utvecklas i.
- Återigen tror jag man ska vända sig till de sociala medierna, där många yngre tjejer och killar följer bloggar av kändisar, instagramkonton med mera. Många av dessa "kända" är även författare och jag tror att självbiografier och sådant är av större intresse för den yngre generationen. Sen kan man återigen dra in manusförfattare, regissörer och andra personer som måste ha en bredare utbildning inom skrivande och den litterära sidan för att kunna bli det. Varför inte använda sånt som faktiskt yngre kan relatera till? Att ta upp det faktum att vi i Sverige är bortskämda med att vi kan läsa och skriva, att massor med folk aldrig ens får chansen kanske kan vara en nytändning för många? Att inse vilken tur man haft.

- Föreläsningar om vad skrivande faktiskt är? Var de föreläsningarna skulle äga rum vet jag inte. Jag tänker att intresset skulle kunna öka om man fick höra föreläsare som jobbar med skrivande berätta om vad det är. Eller föreläsare som har det som hobby. Olika typer av skrivande, ge olika perspektiv etc. om vad det skulle kunna innebära. Hur skriver man? Kan man jobba med det? Hur utvecklar jag mitt skrivande? Varför ska jag ens skriva? Sen hur man får ut det till allmänheten eller Örebro län är svårt. Ska man ha det i skolor? Fritidsgårdar och göra en "skrivandekväll" av det? Där har jag inget svar.

Använd författare

- Kanske att fler skulle få ett intresse för skrivande och litteratur om man fick lära sig mer om hur t ex författare/skribenter jobbar. Jag tror många tror det yrket/intresset är långtråkigt och tar mycket tid. Unga behöver förstå saker och ting ur sitt eget perspektiv för att det ska väcka intresse. Ordna studiebesök för skolelever till exempel.
- Läsning med författare. Skrivkurser.
- Lästräffar med författare kanske.
- Regelbundna besök av författare och liknande med möjligheten till workshops.
- Sagostund med kända barnboksförfattare, eller liknande
- Lässtunder/föreläsningstillfällen/inspotalks för äldre. Eller kanske låttextrivare, som skriver lyrik och låttexter, det skulle vara väldigt inspirerande. Sen tror jag inte att ungdomar kommer om det inte är gratis eller iallafall låg kostnad och fika eller nåt.
- Ta in olika författare som föreläsare och gå ut med bokgrupper som kan diskutera författarens böcker innan föreläsningen

Övrigt

- Börja i unga åldrar.
- Få de att skriva om och för något de brinner för. T ex Debattartiklar i tidningar.
- Göra det till något roligt! Lekar kring det, skratta mycket. Som svaren ovan, dramatisera saker, lek tillsammans. Det behöver inte vara så seriöst, att skratta kan stimulera mycket.
- Högläsning och ljudböcker. Helst att man läser och skriver om något som barnen själva tycker är intressant.
- Jag tror att ett riktigt intresse väcks till liv då man inser att man förbättras. Jag tror att skolan samt föräldrar bör fokusera mer på att lära sina barn läsa. En idé skulle vara att ha en "läskampanj" där kommunen gör allmänheten uppmärksam om hur viktigt det är att kunna läsa och skriva på ett korrekt sätt.
- Jag tror på egna skrivna pjäser som baseras på verkliga händelser, eller att göra om äldre händelser till en mer modern tid.

- Jag tycker ofta att bokbutiker är bra på att ha topplistor för vuxna. Exempelvis "bästa pocketboken". Det är sällan jag ser sådant för ungdomslitteraturen, som kanske är den som intresserar barn och ungdomar mest.
- Kanske kan man koppla skrivandeaktiviteter till andra aktiviteter som redan lockar ungdomar?
- Låta dom skriva historier och berättelser om något spännande och kanske ställa ut sina sagor på t ex biblioteket så dom kan vara stolta över dom.
- Skapa någon slags ungdomstidning/sajt där man får skriva om vad man vill. Då kan man få en större chans att bli publicerad.
- Åskådliggöra skrivandet. T ex all text som produceras i reklam eller samhället i övrigt. Från verkligheten.

Har du något mer du vill framföra till oss på Region Örebro län kan du skriva det här:

- Bra jobbat!
- Fortsätt med de ni gör! Ungdomar är framtiden.
- Får barn bestämma själva så kommer de aldrig läsa.
- Ha en fin dag :)
- Ni gör ett bra jobb! Har haft feriepraktik hos er i två år. Bra inkludering av kulturen.
- Keep up the good work :)
- Skulle själv vilja ha upplevt detta när jag var yngre. Hejar på er! Lycka till

Bilaga 2 Enkät i undersökningen

Hej!

Region Örebro län genomför varje år en feriepraktik som kan sökas av alla i Örebro län som har gått ut årskurs 9, årskurs 1 eller årskurs 2 på gymnasiet. Det handlar i hög grad om vård, parkarbete, kontor, kök och service, men det finns också några platser vikta för kultur. Inom kulturområdet ingår sedan tidigare dans, film, teater och slöjd. Nytt för i år är att litteratur kommer att finnas med. Vi behöver nu din hjälp för att hitta intressanta och givande ingångar för detta.

Om ni har frågor om enkäten kontakta gärna Lena Adem (lena.adem@regionorebrolan.se) eller Linda Berg Ottosson (linda.berg-ottosson@regionorebrolan.se).

Som tack för att du svarar på enkäten får du en biobiljett. För att vi ska kunna skicka biljetten till dig är det viktigt att du fyller i din fullständiga postadress i slutet av enkäten.

1. Har du några idéer om hur ungdomarna mellan 15 och 18 år skulle kunna jobba med litteratur och skrivande under feriepraktiken?

2. Har du några idéer om hur man på andra sätt (inte kopplat till feriepraktiken) skulle kunna stimulera barn och unga intresse för skrivande och litteratur i Örebro län?

3. Skulle du föredra att besvara våra enkäter direkt via sms istället för som nu via en mailadress?

Ja

Nej

Det går lika bra vilket som

Vet ej

4. Kön

Kvinna

Man

Vill inte definiera

5. Vilket år är du född?

6. Kommun

Vill du vara med och diskutera hur man skulle kunna stimulera barn och ungas intresse för litteratur och skrivande vid ett senare tillfälle i år? Samtalet kommer att ske under trevliga former i en mindre grupp. Som tack för att du är med får du 500 kronor. Vi ber i så fall att du fyller i ditt namn och kontaktuppgifter nedan så återkommer vi till dig.

Namn:

Kontaktuppgift:

Tack för att du tog dig tid att besvara enkäten! Fyll i din fullständiga postadress samt namn om du vill ha en biobiljett som tack för hjälpen.

Namn

Gatuadress

Postnummer och postadress (ort)

Tack för din medverkan!